

EXPUNERE DE MOTIVE

Propunerea legislativă pentru modificarea pct. 21 al Anexei nr. 1 din Legea nr.46/2008 privind Codul Silvic.

Rezumat

Problema tăierilor ilegale de păduri din România este una uriașă, ajungând să fie cunoscută la nivel internațional (fiind comparată chiar cu distrugerile de păduri din Amazonia). Datele făcute publice (într-un final) de Inventarul Forestier Național (IFN) pentru ciclul doi, arată că din păduri dispăre un volum de lemn mai mult decât dublul celui valorificat oficial (legal sau măcar păstrând o aparență de legalitate). Mai mult, la începutul acestui an (2020), Comisia Europeană a transmis un avertisment dur României, premergător intrării în procedură de infringement, solicitând măsuri urgente pentru a stopa acest fenomen.

Prezenta propunere legislativă are ca scop rezolvarea uneia dintre marile cauze care susțin fenomenul infracțional din domeniu, permițând sustragerea de la monitorizarea și controlul specifice, a unui volum impresionant de lemn. Iar acest lucru pornește de la definiția incompletă a "materialelor lemnoase" de la punctul 21, din Anexa nr. 1 a Codului Silvic. Interpretarea acestei definiții a dus la următoarele situații investigate de jurnaliști, documentate împreună cu colegii din USR, pe care le-am semnalat Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor și constatate inclusiv în scrisoarea Comisiei Europene:

- **Pentru un mare volum de lemn transportat, nu se solicită aviz de însoțire a materialelor lemnoase, ci doar aviz de însoțire a mărfii; implicit, acest volum de lemn nu poate fi monitorizat și controlat în conformitate cu prevederile speciale din domeniu;**
- **"Metoda lăturoaielor" (cum a fost denumită în investigațiile ONG-urilor și ale jurnaliștilor) este una prin care o mare cantitate din lemnul exploatat ilegal este "albit" în documente** (mai exact, la o cantitate de 100 mc de lemn pentru care există APV legal, se taie până către 150-200 mc; după o gaterare rapidă, în gaterare/depozite aflate foarte aproape de exploatare – fapt care permite mai multe transporturi pe un singur aviz – 100 mc de lemn pleacă mai departe cu avize de însoțire a materialului lemnos, iar restul cu avize de însoțire a mărfii; în primul caz, proveniența și trasabilitatea se poate urmări prin sistemul SUMAL, în cel de-al doilea caz, nu; aparent, totul e legal, deși e evident că din 100 mc de lemn "pe picior" nu are cum să rezulte 100 mc de lemn fasonat, chereștea, buștean etc...);
- **Încălcarea Regulamentului UE nr. 995/2010 (EU Timber Regulation), în special a art. 4, 6 și 10, care fac referire la realizarea unui sistem "due dilligence" pentru urmărirea reală a provenienței și trasabilității lemnului și produselor din lemn);**

- **Imposibilitatea Gărzilor Forestiere (și a altor instituții de control și sancționare) de a urmări și sancționa o mare parte din transporturile ilegale de lemn.**
- **Atât concluziile propriilor documentări, cât și cele ale CE arată că situația e cauzată de definierea incompletă a "materialului lemnos" în Codul Silvic.**

Pe larg:

În luna noiembrie 2019, Direcția Generală Păduri, din cadrul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor (MMAP), a transmis Gărzilor Forestiere o notă prin care, practic, le solicita agenților constatatori să nu mai pretindă avize de însoțire a materialelor lemnoase, ci doar avize de însoțire a mărfii, în cazul transporturilor de lemn, altele decât cele definite ca fiind "material lemnos" în Codul Silvic (mai exact "deșeurile și resturile de lemn").

Motivarea adresei transmise Gărzilor Forestiere are la bază definiția "materialului lemnos" din Codul Silvic și normele aprobate prin HG 470/2014, mai exact Art. 2 (1) și Art. 7 (1) din normele amintite. Efectul acestor interpretări ale articolelor menționate e faptul că ceea ce se cheamă "deșeuri și resturi de lemn" pot fi transportate doar cu aviz de însoțire a mărfii, nu și cu aviz de însoțire a materialelor lemnoase, fapt care face "scăpate" aceste transporturi de urmărirea trasabilității lui în SUMAL și, în același timp, a verificării legalității acestor transporturi.

Situația ridică două mari probleme:

1. Aceste "deșeuri și resturi de lemn" sunt comercializate, în foarte multe cazuri, pentru încălzirea locuințelor, ca lemn de foc. Contradicția este evidentă: ori vorbim de "deșeuri" - și atunci sunt incidente normele speciale legate de transportul și valorificarea deșeurilor - , ori vorbim de "lemn de foc" – iar atunci ar trebui să fie incidente normele legate de transportul și valorificarea lemnului de foc (implicit necesitatea avizului de însoțire a materialului lemnos); în concluzie, sau vorbim de o scăpare legislativă evidentă, sau de o interpretare cu rea credință – ori aplicăm acestor "deșeuri" regulile aplicabile în domeniul deșeurilor, ori cele aplicabile lemnului de foc, dar nici într-un caz nicio regulă!
2. Investigații recente, realizate de Declic și Recorder, precum și propriile investigații pe care le-am făcut, pe teren, în ultimii ani, arată că metoda "deșeurilor" sau a "lăturoaielor" este cea prin care este "albit" un volum uriaș de lemn tăiat ilegal. Mai exact, între parchetul din care se exploatează și cel mai apropiat gater se efectuează mai multe transporturi cu același aviz de însoțire a materialului lemnos (lucru posibil din cauza faptului că este de parcurs o distanță mult mai mică decât cea pentru care are valabilitate, ca timp, avizul de însoțire a materialului lemnos);
Din gater pleacă, cu aviz de însoțire a materialului lemnos un volum prelucrat egal cu cel care a fost recepționat în stare brută. Ca și cum nu are exista resturi! Cum e posibil acest lucru? Tocmai din cauza faptului că "deșeurile" și "resturile de lemn" sunt livrate din gater/depozit doar cu avize de însoțire a mărfii, implicit, fără să mai apară în SUMAL! O verificare în SUMAL indică o aparență de legalitate – volumul de material lemnos care a ajuns la gater/depozit e egal cu cel livrat mai departe de gater/depozit. Dar ține de domeniul evidenței că avem de a face cu o "albire" a lemnului livrat, în condițiile în care deșeurile și resturile de lemn nu apar în SUMAL (iar în discuțiile avute cu silvici de bună

credință, aceste deșeuri și resturi de lemn pot ajunge până la jumătate din volumul lemnului exploatat!).

Analizând această situație și legislația în domeniu, am ajuns la concluzia că normele aprobate prin HG 470/2014 reprezintă, de fapt, o încălcare a Regulamentului 995/2010 al Uniunii Europene, în ciuda pretenției că ar fi o transpunere a acestuia! Și, în acest sens, mă refer la Art. 6 și 4 din Regulamentul UE 995/2010.

În speță avem:

Art. 4 din HG 470/2014, în care se vorbește inclusiv de obligația unui sistem "due diligence" și pentru cod 4401 (în care se încadrează deșeurile și resturile de lemn):

(1) Operatorii care introduc pe piață lemn și produse din lemn, astfel cum sunt definiți la art. 2 lit. c) din Regulamentul (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 octombrie 2010 de stabilire a obligațiilor ce revin operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn, denumit în continuare Regulament, au obligația să implementeze și să utilizeze pentru categoria materialelor lemnoase, așa cum sunt definite în anexa la Legea nr. 46/2008 - Codul silvic, cu modificările și completările ulterioare - cod - 4401, cod - 4403, cod - 4406, 4407, un sistem "due diligence", astfel cum este prevăzut la art. 6 din Regulament.

Art. 6 din Regulamentul UE 995/2010:

Art. 6: Sistemele "due diligence"

(1) Sistemul "due diligence" menționat la articolul 4 alineatul

(2) cuprinde următoarele elemente:

a) măsuri și proceduri care permit accesul la următoarele informații referitoare la aprovizionarea operatorului cu lemn sau produse din lemn, care sunt introduse pe piață:

- descrierea, inclusiv denumirea comercială și tipul de produs, precum și denumirea comună a speciilor de arbori și, după caz, denumirea științifică completă;

- țara de recoltare și, după caz:

(i) regiunea subnațională unde a fost recoltat lemnul; și

(ii) concesiunea de recoltare;

- cantitatea (exprimată în volum, masă sau număr de unități);

- denumirea și adresa furnizorului operatorului;

- numele și adresa comerciantului cărui i-au fost furnizate lemnul și produsele din lemn;

- documente sau alte informații care indică faptul că lemnul și produsele din lemn în cauză sunt conforme cu legislația aplicabilă;

b) proceduri de evaluare a riscului care permit operatorului să analizeze și să evalueze riscul de a fi introdus pe piață lemn recoltat în mod ilegal sau produse din lemn derivate din acesta.

Aceste proceduri iau în considerare informațiile prevăzute la litera (a), precum și criteriile relevante de evaluare a riscului, inclusiv:

- garantarea respectării legislației aplicabile, care poate include certificarea sau alte sisteme verificate de terțe părți care se referă la respectarea legislației aplicabile;

- prevalența recoltării ilegale a anumitor specii de arbori;

- prevalența recoltării sau a practicilor ilegale în țara de recoltare și/sau regiunea subnațională în care a fost recoltat lemnul, inclusiv prevalența conflictelor armate;

- sancțiunile impuse de Consiliul de Securitate al ONU sau de Consiliul Uniunii Europene cu privire la importul sau exportul de lemn;

- complexitatea lanțului de aprovizionare cu lemn și produse din lemn;

c) cu excepția cazului în care riscul identificat cu ocazia procedurilor de evaluare a riscului menționate la litera (b) este neglijabil, proceduri de atenuare a riscului care constau într-o serie de măsuri și proceduri care sunt adecvate și proporționale pentru a reduce cu eficiență la minimum riscul respectiv și care pot include solicitarea unor informații sau documente suplimentare și/sau solicitarea de verificare de către părți terțe.

Art. 4 din Regulamentul UE 995/2010 (la care face trimitere Art.6):

Art. 4 Obligațiile care revin operatorilor

(1) Se interzice introducerea pe piață a lemnului recoltat în mod ilegal sau a produselor din lemn derivate din acesta.

(2) Operatorii acționează cu prudență atunci când introduc pe piață lemn sau produse din lemn. În acest sens, aceștia utilizează un cadru de proceduri și de măsuri, denumit în continuare "sistem «due diligence»", astfel cum este prevăzut la articolul 6.

(3) Fiecare operator menține și evaluează periodic sistemul "due diligence" pe care îl utilizează, cu excepția cazului în care operatorul utilizează un sistem "due diligence" instituit de o organizație de monitorizare menționată la articolul 8. Mecanismele existente de supraveghere prevăzute de legislația națională și orice mecanism voluntar de control al lanțului de aprovizionare, care îndeplinesc cerințele prezentului regulament, pot fi utilizate ca bază pentru sistemul "due diligence"

Practic, din coroborarea acestor articole și a situației din România rezultă fără echivoc că nu putem vorbi de un sistem "due diligence", dacă acceptăm ca "deșeurile și resturile de lemn" să fie transportate doar cu aviz de însoțire a mărfii, nu și cu aviz de însoțire a materialului lemnos,

cu înregistrarea lui în SUMAL și cu posibilitatea Gărzilor Forestiere și a altor instituții publice cu rol de control de a verifica legalitatea acestor transporturi.

Scrisoarea de avertisment a CE

La aceeași concluzie, legată de încălcarea articolelor 4, 6 și 10 din Regulamentul UE 995/2010 (EUTR) a ajuns și Comisia Europeană, în scrisoarea transmisă Guvernului României la începutul lunii februarie 2020.

În scrisoarea CE sunt evidențiate patru clasificări de lemn și produse din lemn, în conformitate cu Nomenclatorul combinat prevăzut în Anexa I a Regulamentului (CEE) nr. 2658/87 al Consiliului (1), cărora li se aplică dispozițiile EUTR.

Mai exact:

- **4401 Lemn de foc, sub formă de trunchiuri, butuci, ramuri, vreascuri sau sub forme similare; lemn sub formă de așchii sau particule; rumeguș, deșeuri și resturi de lemn, chiar aglomerate, sub formă de butuci, brichete, pelete sau forme similare**
- **4403 Lemn brut, chiar cojit, curățat de ramuri sau ecarisat**
- **4406 Traverse din lemn pentru căi ferate sau similare**
- **4407 Lemn tăiat sau despicat longitudinal, tranșat sau derulat, chiar geluit, șlefuit sau lipit prin îmbinare cap la cap cu o grosime de peste 6 mm**

Care este definiția materialelor lemnoase din Anexa nr. 1 la Legea nr. 46/2008 -Codul Silvic, actualizat:

Pct. 21. Materiale lemnoase - lemnul rotund sau despicat de lucru și lemnul de foc, cheresteaua, flancurile, traversele, lemnul ecarisat - cu secțiune dreptunghiulară sau pătrată, precum și lemnul cioplit. Această categorie cuprinde și arbori și arbuști ornamentali, pomi de Crăciun, răchită și puieti; materialele lemnoase nu sunt bunuri divizibile.

Comparând definițiile din Nomenclatorul combinat, cărora li se aplică EUTR și definiția din Codul Silvic, rezultă, dincolo de orice dubiu, că ceea ce este denumit, în conformitate cu legea română, ca fiind "material lemnos" nu este acoperitoare pentru toate produsele din lemn cărora li se aplică EUTR.

Ținând cont de situația reală din pădurile din România, de modul în care definirea incompletă a "materialului lemnos" în Codul Silvic e folosită pentru "albirea" transporturilor de lemn exploatat ilegal (și de amplitudinea utilizării acestei metode), de scrisoarea CE și de necesitatea luării unor măsuri urgent nu doar pentru a evita infringementul, ci, pur și simplu, pentru a diminua fenomenul infracțional în domeniul tăierilor de păduri, propunem modificarea articolului menționat din Codul Silvic, astfel

21. Materiale lemnoase - lemnul brut rotund sau despicat, chiar cojit sau impregnat și lemnul de foc sub formă de trunchiuri, butuci, crăci, vreascuri sau forme similare; cherestelele tivite și netivite indiferent de lungimea acestora, capetele și flancurile buștenilor indiferent de lungimea acestora; traversele din lemn pentru căi ferate, mangalul, lemnul ecarisat și lemnul cioplit; lemnul sub formă de așchii sau particule, cetina, rumegușul, biomasa, coaja arborilor și resturile de lemn. Materialele lemnoase nu sunt bunuri divizibile. Această categorie cuprinde și arbori și arbuști ornamentali, pomi de Crăciun, răchită și puieți.

În numele inițiatorilor,

Mihai Remus Goțiu – Senator USR

Allen Coliban –Senator USR

Cristian Ghica – Senator USR

Cornel Zainea – Deputat USR

Propunere legislativă pentru pentru modificarea pct. 21 al Anexei nr. 1 din Legea nr.46/2008 privind Codul Silvic.

Tabel semnături - Senat

Nr. crt.	Nume și prenume	Partid	Semnătură
1	DIRCĂ GEORGE EDWARDS	Senat USR	
2	MICHAEL GOTOIU	USR	
3	RADU MIHAIL	USR	
4	DINU NICOLETA RAMONA	USR	
5	PRESADA FLORINA-RALUCA	USR	
6	ALEXANDRESCU Vlad-Tudor	USR	
7	COVACU SEVERICA	PMP	
8	COLIBAN ALLEN	USR	
9	CRISTIAN GHICA	USR	
10	DINICA SILVIA-MONICA	USR	
11	Don LUNGU	USR	
12	ADRIAN WIENER	USR	
13	GOPRICA COBZE	RMZ	
14	AUNA GORGHEU	PNL	
15	GIORGANCA EUGEN	PNL	
16			
17			
18			

